

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-n. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrîi de Duminecă pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
Țărăritate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napofază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-n. nr 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

„Se prăpădesc“.

Earăși tânguiri și lacrimi de
crocodil! Lucru ciudat; tocmai „pa-
trioții“, fiii „națiunii“ privilegiate,
copiii poporului celui mai răsfațat
din lume — „pier, se prăpădesc!“
Nu-i vorba, asemenea tânguiri cu
lacrimi de crocodil nu pentru întăia-
oară le observăm la dânșii. Ceea-ce
acum aflăm însă, ne stoarce o com-
pătimire, căci tânguirea conține și
adevăruri.

Pornind dintr'un raport, ce 'i-se
trimite din Chișineu (pe Alföld), ziarul
gubernamental din loc „Aradi Közlöny“
sub titlul „Perin, ne prăpătim“, scrie un
prim-articol, pe care-l începe astfel:

„Dintr'un raport ce publicăm mai la
vale, ori-și-cine care s'a îndoit până acum,
se poate convinge, că emigrarea nu e —
după cum până ael s'a vestit — corectivul
impopularii peste măsură al vre unui ținut
mai să-ac, ci e simptomul nevoiei mistuitoare
care distruge organismul vieții poporului
maghiar. A rupt deja și peste Dunăre, în
Alföld, epidemia emigrării și distruge, ni-
micește trunchiul cel mai sănătos al țără-
nimii noastre...“

„Ar fi o sinamăgire a nesocotii serio-
sitatei acestor simptome, o-ia le atribui
o însemnătate trecătoare. Din contră, toate
semnele arată, că poporul agricultor al
Ungariei se nimicește, s'erăcește pe an ce
trece, se corcește, ear' partea lui mai
vitală, prin emigrări în continuu crescende
se rărește tot mai mult văzând cu ochii.
Causa acestei emigrări nu este sporul
peste măsură, căci nu pleacă numai pri-
sosul, nu numai proletariatul fără pământ,
ci în număr considerabil proprietari, cari
vânzându-și averile mobile și imobile, — în
cea mai mare parte se rup pentru totdeauna
din corpul națiunii.“

„Poate aceste arată, că binecuvântatul
pământ unguresc, pe lângă ordinea de stat
și socială dominantă aici, e incapabil să
întrețină nu numai sporul poporului, dar'
nici trunchiul lui de până acum. Cu un
cuvânt: poporul agricultor al Ungariei dă
înapoi, se prăpădește.“

Spunând aceste, guvernamentalul
aradan găsește apoi și cauzele marului
rău destructiv.

Causa primă și principală —
zice — zace în referințele de posesie
a pământului maghiar. Partea cea
mare a pământului adevărat s'ar afla
în posesia mâneli moarte, e legată,
ori consistă în astfel de latifundii,
din a căror cultivare și usufruct
țărănimii e eschisă.

A doua cauză principală o gă-
sește în împregiurarea, că condițiile
de colonizare a comunelor țărănimii
maghiare, între cari s'au dezvoltat
la o capacitate de viață, — s'au
schimbat în continuu și esențial, fără-
ca guvernamentul social-politic să se
fi îngrijit de dispoziții pentru corec-
țiile necesare. Separarea pășunilor,
comasările, în multe locuri au produs
izvor de crize; îndeosebi însă felul
de administrare a marilor proprietăți,
cari înainte de asta au produs și sus-
ținut comunele coloniștilor, acum
as hăde poporul dela ori-ce venite

din acele moșii. Ear guvernul — nu
știe să ajute.

Pe scurt, ce ar avé să resulte
din expunerile foii guvernamentale?
Noi două lucruri esențiale constatăm
dintr'însele: Emigrările pornite în
masse tot mai mari din mijlocul po-
porațiunii maghiare sunt semnul vâ-
dit că în adevăr, ori-cât stăpânirea
maghiară s'ar face luntre și punte
pentru ridicarea Maghiarilor deasupra
celorlalte neamuri nemaghiare, atât
de mașter tractate de aceeași stăpânire,
— opera nu succede. Ear colonisările,
ce cu atâta înțepire se fac cu slăbă-
nogiți coloniști maghiari în ținuturi
nemaghiare, cu scopul detestabil de
maghiarisare, sunt opintiri zadarnice,
cari mult o costă pe vistieria comună
a țării, dar' elementul răsfațat și pu-
țin obișnuit cu munca pentru greul
vieții, tot nu poate fi salvat din slăbire.

Cum rămâne atunci cu resulta-
tul scopului, de-a contopi în aseme-
nea element neamuri viguroase și cu
trecut istoric bimillennar în patria
aceasta? — „Pier, se prăpădesc“
Maghiarii în lupta pentru existență?
Atunci e evident, că scopul lor de
maghiarisare, împreună cu svêrcoli-
rea pentru întruparea unei „idei“
utopice, — mai ales trebuie să piară!

Nu-i dar' timp pentru tânguiri
ca cele „patriotice“, și cu atât mai
puțin pentru utopii și prostii nereali-
zabile, prin cari Maghiarii de-atâta
vreme țin în loc dezvoltarea cultu-
rală și înaintarea economică a milioa-
nelor de cetățeni ai țării. Ci Maghia-
rii să-și vază de trebile lor proprii,
între marginile posibilității reale, ear'
stăpânirea să înceapă o politică mai
înțeleaptă și să servească deopotrivă
dreptatea pentru toate popoarele sta-
tului.

Cursul firesc al lucrurilor nu se
poate schimba după pofta șovinistă.
Politica de maghiarisare este o luptă
cu mori de vânt.

Continuând tot în direcția apu-
cată și urmând tot cu sistemul de
până acum de guvernare, — Maghia-
rii vor ajunge să constate tot mai
mult amarul adevăr, că zău, ei „pier,
se prăpădesc“.

Remaniere ministerială. „Pesti Napló“
scrie cu data de 8 August următoarele:

„In timpul din urmă tot mai des și în
formă din ce în ce mai pozitivă se dau știri,
după cari ar fi de așteptat în apropiatul
viitor schimbări de persoane de mare im-
portanță politică. Se zice că Perczel Dezső,
s'ar îndepărta din funcțiunea de președinte
al Dietei și locul lui ar fi să-l ia Darányi
István. Ear' ministrul instrucțiunii publice,
Wlassics Gyula ar fi să ia locul lui Szabó,
președinte al Curiei, care pleacă. Cercu-
le competente nu sunt încă preocupate acuma
de schimbări de persoane ce s'ar aștepta, în
ocazia privință, așa că combanațiile de acest
fel sunt pure invențiuni.“

Va să zică, știrile raportate sunt
acuma încă inver! uni. Din felul declarați-
unilor rectificatoare ale lui „Pesti Napló“
însă se întreve, că au un temei, pentru
... apropiatul viitor.

Patriarhul sârbesc Brancovici delat
Carloviț, după-cum află „Zastava“, din
izvor autorizat, s'a declarat gata de a
convoca Congresul bisericesc, deși fără
voie; „după culise“ însă, se silește să im-
pedească ținerea Congresului. Se crede că
patriarhul se va retrage la pensie neașteptat
înainte de Congres.

Arme rusești în Serbia. Ziarul
„Agr. Ztg.“ 'i-se comanică din Belgrad
următoarele:

Maiorul Leonticev, atașatul militar ru-
sesc acreditat în București, Belgrad, Sofia,
în raportul său către guvernul Rusiei declară
de excelentă starea armatei sârbești; și
propune, ca guvernul rusesc să dăruiască
Serbiei 700.000 puști Berdau și 77 milioane
de patroane, cari li sunt de prisos, în-
troducându-se noile arme, — ca să fie
uniform armamentul armatei sârbe.

„Ca să fie uniform armamentul armatei
sârbe“, te pomenești că Rusia e gata să
facă regatulul tinșurului Alexandru un mic
cadou!

LUMINĂTORII ORIENTULUI.

Nu e demult de când un depu-
tat guvernamental oare-care a făcut
declarațiunea, în fața alegătorilor din-
tr'un cerc sârbesc din Banat, că pro-
tegierea dezvoltării culturale și bi-
sericești a naționalităților din Un-
garia, cade în intențiunile guvernului.

Intru-cât spune un șovinist ce
crede și intru-cât crede ce spune,
în împrejurări de... vênătoare de in-
terese particulare, exclusiviste, se în-
vederează din atitudinea ce au luat
ziarele șoviniste față cu adunarea
dela Șimleu.

E un acord unison între ziare și
fițiul, fără deosebire de nuanțe po-
litice, în a ridica glasul contra pro-
gresului nostru cultural. Toți se în-
spăimântă de primejdierea integrității
statului „maghiar“ prin — Thalia ro-
mână.

Eată câteva voci, din cele mai
autorizate.

Guvernamentalul „Pesti Napló“
scrie:

„Ceea ce se face la Șimleu cu
greu ar pute-o crede un Ungur, dacă
n'ar sta înaintea lui faptele ce nu se
pot desminti Valahilor din Ungaria
nu le place discuția teoretică. Ei nu
mai în nisuițele lor sunt fanatici și
fantastici, în felul de executivă sunt
însă foarte reali. Ei vorbesc în flo-
rini și în lei români. 'Mi-se tim-
pește ascuțișul urei, când ved ener-
gia, paciența, simțul de jertfa, cu
care se alipește valahimea de idea-
lele sale fantastice. La academiile de
drept dacă sunt zece studenți valahi
laolaltă, ei șed în bancă deosebită,
vorbes: în limba valahă, nici-odată nu
se desfac unul de altul, se spriginesc
ca frați și arangază prelegeri literare
din operele scriitorilor valahi în limba
valahă. Advocatul, medicul, comer-
ciantul și industriașul român deopotrivă
se face idealist cu mâna des-
chisă, îndată-ce este vorba de națio-
nalitatea sa. Nu este între ei deose-
bire de clasă, în ființa lor valahă toți

se fac egali. Dacă în Țeara-Ungu-
rească se pornește o foaie valahă, a
o prenumera este nu numai o plăcere
pentru ei, ci și o datorință; și astfel
din câte o mică și sêlbatică gazeta
se face o legătură tare și puternică
care țin la olaltă toată valahimea. Mi-
oul jurist valah, care în localitate un-
gurească cu o obraznică cutezanță de-
monstrează în contra maghiarimii, o
face aceasta liniștit și sigur, că la
spatele lui stă o familie mare, bogată
și strins legată la olaltă: familia va-
lahimii. Nu trebuie să se teamă, chiar
de 'și-ar risca întreaga existență pen-
tru o demonstrație antimaghiară (sic!)
Căci li va răsplăti mai bine și mai
îmbelșugat, scumpă națiune valahă!

„Toate acestea sunt virtuți urgi-
site pentru noi, căci lovesc în ma-
ghiarismul nostru, dar trebuie să re-
cunoaștem, că sunt virtuți. Ei din ți-
nuturi îndepărtate se osteneșc într'un
orașel mic, ca să discute despre chestii
de teatru pe basa busunarului lor. Noi
pregetăm o excursiune de trei ore la
Pojon, ca să luăm poziție în contra
„artei“ de Viena. Deși călătoria lor
este rêsvrătire nepatriotică, ear' a
noastră datorință patriotică“.

Eată grozăveniile ce comit „va-
lahii“: Vorbesc românește și din bu-
zunarul lor vor să-și facă teatru, —
fucăt „Ungurului“ nici nu 'i ar veni a
crede“, dacă n'ar vedă cu ochii, că
există un neam românesc în țeara
aceasta care luminează vrea, nu întune-
cime patriotică!

Departate sunt „luminătorii orien-
tului“ de elementarul bun simț, de
logica elementară și de judecata cea
mai simplă și naturală.

Dar' eată și alte spicuiți din
presa „patrioților“:

„Societatea (pentru fond de tea-
tru“) — scrie „Magyarország“ — a
strins în urma agitațiunilor mai mult
ca 300.000 de coroane cu ajutorul
acelor institute de bani, cari trag
perna de sub capul bietului Sécuiu,
și de mult își dă osteneala, ca să în-
temeieze pe pământ unguresc teatru
român. În adunarea sa de acum so-
cietatea a decis, ca să organizeze
din actori din România (!) o trupă am-
bulantă, care apoi cu spriginul socie-
tății va cutiera țeara ungurească,
ori-unde rêsună numai vorbă româ-
neasca. Așa ne spune vestea dela
Șimleu. Toată știrea aceasta este de
natură curat politică și așa zicând
n'are nimic de a face cu arta. Cât
sunt de neobiectivi Valahii în acest
obiect, o dovedesc din destul prin
aceea, că în acele orașe locuite de
ei, în cari funcționează trupe ma-
ghiare de actori, nici-odată nu cerce-
tează reprezentațiunile. Lor deci nu
pentru plăcere artistică le trebuie tea-
tru, ci pentru demonstrații politice.

„Să sperăm, că în chestia acea-
sta vor avea cuvântul și respectivele
autorități politice.“

Cum nu 'i ar șede bine unui
organ de opoziție ca cel al lui Bartha
să facă apel la bunăvoința guvernul-
lui, pentru a pune în fiare pe Ro-
mâni, cari nu iubesc și nu pricep
teatrul maghiar: pe Români cari și
„ruinează pe Sacur“?

Pe când de fapt ar fi datoriu guvernului să pună la carantină pe acest fel de calomnatori, cari în orbia lor șovinistă nu se sfiesc de a atinge culmea obrăsniciei.

„Magyar Szó“ cere ca mișcarea teatrală română să fie energetic oprită. Ear' „Egyetértés“ pune coroana insipidității:

„Adevărată sərbare a fost Vineri, — scrie E. — despre care pe scurt atâta se poate însemna, că în toată privința a avut caracter exclusiv românesc, ca și-cum nu ar fi decurs în Ungaria (Tronc! N. R.) în scopul sporirii capitalului unei instituțiuni culturale ce este plănuită a se ridica, ei ca și-cum ar fi arangiat-o pe „Dealul Spirii“ de lângă București, ca demonstrație în contra culturii și aspirațiilor naționale maghiare. Destul de trist, că aceasta e așa, dar' de fapt așa este. La Șimleu au venit corifeii români cu tabăra lor împreună și 'n vreme-ce au dat în libertate nemărginită și în mod demonstrativ expresie ființei lor românești, înaintea oaspeților din România invitați și bine exploatați au documentat în chip strălucit, ca ei se instrăinează de cultura maghiară, ba chiar o uresc din adinecul inimii lor... în Ungaria.

„De patriotism, de simpatie pentru cultura maghiară nici cea mai mică dovadă n'au dat Români întruniți la Șimleul-Sălagiului. Astfel dar' nu e nici o mirare, dacă Maghiarul provocat în propria sa patrie primește lupta pentru apărarea culturii sale față de străinii aroganți și ignoranți.

Ignorantul confrate șovinist aiurează când spune că noi facem atentat contra „culturei maghiare“. Și cu astfel de insinuări ignobile își dă tot mai mult pe față rugina sufletului șovinist.

„Jivena“.

Confrății noștri maghiari au de lucru, nu glumă. Patria e în primejdie! Nu numai „Valahii“ completează să facă... teatru, ci și Slovaci sunt pe cale de a — pune părjol în țeara aceasta a vieții armonice dintre naționalități și Maghiari.

Frăți noștri Slovaci au ținut adunarea generală anuală a societății de cultură și educațiune „Jivena“, socie-

tate a femeilor slovace, în același timp cu „Societatea de Museu slovacesc“.

Adunările au fost bine cercetate, fruntașii slovaci erau în număr; „Mudrony, Hurban-Vajansky, Dula etc. au fost mulți oaspeți și o frumoasă însuflețire. Ca la asemenea ocașuni, frații noștri în suferințe s'au mai ridicat cu inima peste necazuri și suferințe dând drumul însuflețirii naționale la petrecerile cu cari adunările au fost împreunate.

Dintre discursurile rostite la banquet, relevăm spusese preotului capelan Budai, cari în esență sunt următoarele:

Nu de mult a umblat prin Polonia și în drumul său a vizitat vechiul oraș Cracovia. În acel oraș, a găsit pe monumentul unui poet inscripția: Să-ți iubești națiunea! Ceea-ce exprimă inscripția, sfătuește oratorul pe Slovaci, cari întotdeauna au avut bărbați distinși, cari și atunci când mâinile barbare au pustii instituțiile Slovacilor, au închis școalele slovacesti, — s'au îngrijit ca spiritul național să trăiască și în urmași. Golește paharul pentru aceia cari apără interesele iubitelor lor popor slovac.

Furios „Egyetértés“, se năpustește asupra preotului care „preamărește pe ultraiști“, — și îl recomandă în atențiunea „patriotică“ a episcopului catolic respectiv, pentru a fi pus la rugă.

„Sunt mulți — se mai plânge „Egyetértés“ — cari se bătăcesc de curentul popular (sic!) nu se împăimântă de nimic, sunt în stare să-și lapede, să-și tăgăduiască maghiaritatea (!!!) intră între stegarii ideilor de naționalitate, numai ca să poată duce la biruință silințele lor politice“.

Oameni de teapa judecării lui „Egyetértés“, între șovinisti își găsesc culcușul.

Ear preoți ca Budai, să dea Dumnezeu cât de mulți naționalităților nedreptățite și oprimate!

Doamna Adam și noi

Cunoscuta publicistă franceză doamna, Adam, publică de mai mult timp, o revista sub titlul: „Parole française à l'Étranger“. Urmărind o aprigă campanie contra Germaniei, d-na Adam nu se dă în lături de a ataca România, zicând că ea a devenit sub regele ei un factor al germanismului.

Tot asemenea, această scriitoare susține teza desființării Austriei, ca rezultat favorabil politicii franceze.

Am crezut util de a adresa d-nei Adam sunt câte-va zile, o epistolă, din care fie-mi permis a reproduce aci câte-va fragmente:

„Patriotismul a făcut din d-ta, d-nă, o inamică a Germaniei. Lucrul se poate înțelege, deși este regretabil în oare-cari circumstanțe. Dar ceea-ce regret mai mult, este de a te vedea derind disolvarea imperiului Austriei. Disparițiunea acestui Stat din Europa, îți pare de natură a servi intereselor Franței ?

Eată un punct în care sunt în complot desaccord cu d-ta, doamnă, convins fiind din contra, că disparițiunea Austriei ar fi tocmai ceea-ce nu vrei d-ta: triumful și sporirea imperiului german.

„Franța a comis o gravă eroare la tratatul de Westfalia din 1648, când a luat Alsacia și Lorena și a creat Prusia, crezând că cu aceasta echilibrează prea marea putere a Austriei. Azi Franța va face o nouă eroare, când, cu gând de a împuțina Germania, va împinge pe slavi și pe unguri să lucreze la disolvarea Austriei.

Ca și d-ta, noi Români avem mari simpatii pentru Cehi și le dorim realizarea idealului lor național; ca și d-ta, noi am dori o Ungarie care să-și aște idealul în justiția și în egalitatea naționalităților cari o compun; dar noi dorim un regat bohem și un regat unguresc federate cu Austria, ear nu cu imperiul german și nu lucrând la desființarea imperiului Austriei. Dacă Austria n'ar exista, ar trebui s'o creăm, ca pe Dumnezeu cel bun al lui Voltaire... Acum nu la Viena, ci la Berlin sunt ițele politice dela Budapesta.

Excelentul meu amic, dl Charles Loiseau, și el ca d-ta, d-nă, cere dărîmarea statului austriac, el în interesul slavilor din peninsula balcanică. Dar dacă, ca și el, nu admit o Austrie mergând „drang nach Osten“, dacă, ca și el, ași dori să vîd bulgarii, sârbii, albanezii, grecii, românii trăind în pace, federați ear nu neamici sau infeodați la politica panslavistă, care le va deveni fatală în viitor... eu cred că vîd limpede în acest viitor, când doresc continuarea statului austriac, barieră naturală la întinderea lumilor germane și slave.

Da, nu ne trebuie o Austrie slavizatoare, cum se arată că e în Bucovina, unde favoriză ază pe Rutenii venetici în contra Românilor autohtoni, dar este a o împedica de a deveni slavizată, când d-ta d-nă, o împingi în brațele Rusiei? Nu ast fel se poate asigura viitorul Franței și al nostru, al popoarelor latine.

„Asupra unui pasagiu din „Parole française“ Nr. 18, în care doamna Adam scrie că Români sunt infeodați la politica germană, pentru-că au un rege din familia Hohenzollern, eu am răspuns cam așa:

În calitate de român și de amic devotat al Franței, eu declar că nu există în România români infeodați la germanism, la Hohenzollerni.

Da, noi avem un rege eșit din această ilustră familie, dar Carol I este rege al României și politica și simpatiile națiunii române sunt politica și simpatiile lui.

Relațiunea noastră cu lumea latină n'a fost nici odată mai intimă de cât sub Carol I, care a încetat de-a fi german din ziua în care a pus pe fruntea lui genială coroana românească. Amicul bun al Imperatorului Francisc Iosif I. al Austriei, face politică de pangermanism? Nu doamnă, România amica Austriei nu este ante-garda germanismului, dar nici aceea a slavismului...

V. A. Urechidă.

Din România.

† Anastasie Stoilojan.

Anastasie Stoilojan fost ministru, a răposat Marți în București. S'a născut în ziua de 5 August 1836, în orașul Craiova. După-ce și-a luat licența în drept la Paris, s'a întors în orașul său natal, unde a ocupat posturile de procuror la tribunal și la Curte. La 1868 fu ales primar al orașului Craiova și deputat la 1869. De atunci Anastasie Stoilojan a făcut parte din mai toate legislaturile. În cabinetul Brătianu la 1875 a fost pentru prima-oară ministru de justiție. Mai târziu tot sub guvernul Brătianu, Stoilojan a deținut multă vreme portofoliul domeniilor. La revenirea liberalilor în 1895, ia portofoliul internelor sub guvernul dlui Sturdza. Dela interne a trecut apoi earăși la domenii, portofoliu pe care mai în urmă l'a părăsit. Natura sociabilă, om simpatic și înzestrat cu mari calități sufletești, Stoilojan lasă multe și vii regrete în toate cercurile.

D-na Olga Maurojen, mare doamnă de onoare, a adresat în numele MM. LL. Regelui și Reginei, următoarea teleg-amă d-nei Olga Stoilojan:

„Maiestățile Lor au aflat cu o foarte via părere de rău marea nenorocire care v'a isbit pe neașteptate și care vă cernițe sufletul prin această crudă pierdere.

Maria Cunțan. Poezii. Oraștie 1901. p. 74.

Am avut până acuma pe Veronica Micle și Matilda Cugler-Poni, poete cari și-au cucerit frumos loc în literatura noastră românească. Cu multă demnitate se înșiră azi între duiosase moldovence poeta noastră din Ardeal, d-ș Maria Cunțan.

Scăpat de rostul efemer al publicațiilor de prin gazete, ne dă în formă de volum un buchet de poezii, — un buchet din ale cărui mireme vom cânta să împăraștiem printre cititorii noștri.

Un fond decepționist, o delicată duiosie sunt brodate într-o formă curgătoare, lină, frumoasă.

De exemplu:

Te-am văzut în vis aseară
Între plopii argintii,
Palid ca un Crist de ceară,
Numai ochii erau vii.
Ochii tăi, isvoare line,
Al meu suflet le e vad,
Unde, făr' să știe nime,
Toate lacrimile cad.

Dar lacrimile și-le șterge, când — cuprinsă de nostalgie, își amintește de „Gura-Riului“:

Mie dor nespus
S'ascult al apelor ropot,
S'aud în sat
Tocitul glas de clopot,
La gura-rîului
Să șed uitată,
Să mai trăiesc
Viața mea de-odată.

În feregă la mal
Să mă aștern patul.
Frin vîrf înalt de deal
Prin neguri să vîd satul.
Să vină seara 'n sat
Turma săturată,
Să mai trăiesc...
Viața mea de-odată.

Mie dor să trec
În fuga mare podul,
Mi-e dor, mi-e dor
De casa cu polmodul,
La gura-rîului
Să șed uitată,
Să mai trăiesc
Viața mea de-odată.

O iubire a naturii se degajează din fle-care vers, când poeta stă și admiră „Seara“, pe care ne-o redă cu o plasticitate sugestivă:

Prezervate-s flori pe apă,
Doarme lacul fermecat,
Luna vine de-și adapă
Stelele ce au însetat.
Paltint împrejur țin strață,
Licurind fugă un isvor,
Și 'rgănați de atâta vrajă
Greuruși scâncesc în cor.
În gonunchi, în earba rară,
Lângă lacul fermecat,
Beau din liniștea de seară,
Beau cu suflet însetat.

Viața patriarhală, viața simplă, liniștită, dela țeară, cu bogatele ei daruri pentru mulțumirea sufletului, pentru fericire, dau o notă de o viciciune deosebită poeziei „Idila“:

Pe vatră ard cărbunii. În cuib e cald. Pe
cer
Străluce tot ce-l astru și scapără de ger.
Ferestrele-s lipite, tavanu-l cald și scund.
Prin ughiuri copilașii se joacă și s'ascund.
De grindă atrună un leagăn și'n el un prunc
bălan.

Al mamelcel mai tînăr, ce n'are nici un an
Ea lângă leagăn toarece cu ochii 'n ochii
lui...

Prin tindă-și plimbă cloșca cea dolaprezece
pui,
Ceaonul ciocotește, bunica-l lângă fec,
Vițelul doarme-alături pe un petec de cojoc.
Un cîș tîncă și vine și el, cel așteptat.
O! n'ar pute cuprinde nici cel mai larg
palat
Iubire, mulțumire, cât cuiubul fericit,
Când ard cărbunii 'n vatră și dragul a
soșit!

Nota firei țărănești e atât de bine
prinsă și redată, într-o formă atât de perfectă,
încât face concurență chiar lui Coșbuc:

Ku sunt jurată 'n lume
Pe furcă și undrea,
Căci joc și ris și glume
Nu sunt pe seama mea.

De merg în sat la hotră,
Cu suflet înopțat,
Parcă mi-e moartea soră
Nu fetele din sat.

Pe mine nu mă joacă,
Ku le sunt prea de rînd

Maiestățile Lor mă însărcinează, doamnă, de a vă transmite sentimentele Lor de condolențe*.

Di D. Sturdza, președintele consiliului de miniștri îndată-ce a aflat trista știre a morții lui Anastase Stolojan, a adresat din Karlsbad, dlui Dinu Stolojan, fiul mult regretatului decedat, următoarea telegramă:

„Am fost cuprins de adâncă durere primind știrea neașteptată a trecerii din viață a scumpului domniei voastre tată. Țara pierde un patriot vrednic și noi toți un amic bun și sincer.

„Rog pe mama domniei voastre să primească expresiunea profundei mele dureri; Dumnezeu să o mângâie și pe d-ta să te întărească ca să-ți îndeplinești o mare datorie de a mângâia pe mama și de a munci pentru întreaga familie”

De asemenea, dna Zoe D. Sturdza, are se află la Constanța, a adresat dnei Olga Stolojan următoarea telegramă:

„Adânc măhnită de cruda pierdere ce v-a lovit, mă unesc din tot sufletul cu d-voastră și a iubiților copii. Atotputernicul să vă aibă pe toți în Dumnezeu să vă păzească și să vă susțină în această amară încercare”.

Di P. S. Aurelian, președinte ad-interim al consiliului și ministru de interne, însoțit de dl. Emil Petrescu, prefect al poliției Capitalei și locțiitor de secretar general al ministerului de interne, a fost o persoană și a prezentat, în numele guvernului dnei Olga Stolojan condolențe pentru pierderea ce a încercat prin înțelegerea din viață a soțului său.

Di Eugeniu Stătescu, președintele senatului, a adresat din Câmpulung, dnei Olga Stolojan, următoarea telegramă:

„Aflu în momentul acesta marea nenorocire care vă lovește, și sunt consternat. Știrea morții lui Stolojan a umplut inimile noastre de o adâncă tristă stare. D-voastră plângeți pe soțul iubit, pe tovarășul incomparabil; țara pierde în el un patriot și un om de stat luminat, ear eu plâng pe colegul și prietenul de copilărie, a cărui bunătate și afecțiune nu s'a desmințit nici odată. Permiteți-mi să unesc lacrimile mele cu ale d-voastră și Dumnezeu să vă trimită toate mângâierile sale”.

Di Ion I. C. Brătianu, ministrul lucrărilor publice și ad-interim la război, care a primit la Constanța trista veste, a adresat îndată dnei Olga Stolojan, următoarea telegramă:

„Plâng cu adâncă durere pierderea scumpului d-voastră soț și bunului nostru

și chiar de pela toacă
Mă întorc în sat plângând.

și pare că mi-e frică
De-a dragostei flori...
Așa sunt eu — urzică
Crescută printre flori.

Ne mărginim aici cu înșirarea de modele, căci altfel am putea reproduce toate cele 40 de poezii din volum, găsind în fiecare atât ca fond, ca profunzime de sentiment, ca idei, cât și ca frumusețe de formă, ca limbă, totatăstăea bucurii de înconștabilă valoare literară.

Trăsura fundamentală a poeziei d-voastră este melancolia; efect al sensibilității fine și poate și a influenței Heine și Eminescu. De Coșbuc se apropie prin formă și prin nota poporană a frumoaselor ideii și pasteluri, ce găsim în volum.

Ca execuție tehnică, volumul drăgăstos face onoare tipografiei „Minerva” din Orăștie.

Secula.

amic. Opera mare la care a conlucrat cu atâtă însuflețire, îi asigură în inimile Românilor amintiri neșterse”.

Registrul depus la locuința regretatului Anastase Stolojan a fost acoperit cu foarte multe semnături.

O mulțime coroane sosite din partea cluburilor liberale și amicilor decedatului împodobesc catafalcul.

OCHIU PENTRU OCHIU.

— Nouă fasă în războiul buru-anglez. —

Când, sub ce condiții și cu ce urmări se va încheia războiul atât de îndelungat dintre Englezi și Buri, — nu se știe. Azi războiul acesta, fără seamăn în istorie, decurge încă și brațe multe pier și sânge mult se varsă: într-o parte pentru lăcomia după comori, în cealaltă pentru apărarea libertății sfinte. E imensă dar' deosebirea între motoarele, ce conduc pe războitorii din Sudul Africii!

În svircolirile lor după atâtă amar de pierderi până acum, Englezii, — stegarii de azi ai civilizației și demnității omenești, ai culturii, — recurg până la cele mai crude mijloace, numai ca să zdrobească în praf și cenușă puținul neam de Buri.

Înainte de asta cu câte-va luni, atotputernicul comandant englez din Africa, lordul Kitchener, a crezut să înfrice pe Buri viteji prin amenințarea, că în robie și în pierzare ducea pe fiecare Burgher resculat din Capland, dacă-l găsea sub armă. La cruzimea aceasta comandantul șef al Burilor, Botha a răspuns și el în același glas, că glonț va da fiecărui Englez, care-i va cădea în mână. Răspunsul acesta a cutremurat pe lordul-comandant și a mai cedat din cruzime: Burgherul prins înarmat — acum nu e executat pe loc, ci, judecat la moarte, — el e „grațiat” de lordul. Cu toate acestea, Burgherii nu se înfrică nici ei: în cete tot mai mari prind arma și se pun sub steagul Burilor în contra stăpânului tiran.

În războiul acesta, atât de bogat în variațiuni, acum s'a ivit o nouă fasă și prin asta războiul a ajuns la un stadiu nou. Neavând destule brațe luptătoare, căpeteniile armatei engleze au început să înarmeze pe născuții indigeni, pe Negrii africani și cu aștia își sporesc puterea în contra bieților buri. Ear aceasta se face chiar în contra unei conțelegeri de mai înainte, ce se încheiase între Roberts și Joubert, și în urmă între Roberts și Botha, ca adecă nici o parte din războitorii să nu dea indigenilor (Negrilor) armă în mână în contra Albilor. În strimtoarea lor însă Englezii au călcat în picioare și acest pact; au recurs adecă la unul din cele mai extreme mijloace, care e cu desăvârșire imoral și-și ajuns la cel din urmă fuștel în seria cruzimilor.

Văzând această primejdie nemăsurată, comandantul șef al Burilor a declarat și el la rîndul său, că va împușca pe loc pe fiecare indigen din țara Cap, dacă-l găsește înarmat în serviciul Englezilor. Și amenințarea aceasta șef-comandantul Botha în casuri dese a și schimbat-o în faptă, usând de dreptul, că părțile ocupate din țara Cap dînsul le-a declarat odată ca *anectate Statelor buru*. În urma acestui drept al său, generalul Botha privește drept revoluționar în contra Burilor pe fiecare indigen înarmat din țara Cap, și poate să-l osândească la moarte.

Ca răspuns la asta, lordul Kitchener a vestit și el, că moarte-i e plata fiecărui Burgher, care s'atinge de soldatul indigen al regelui englez. Dator însă nu i-a rămas cu răspunsul nici aci generalul Botha, care a declarat, că dacă Kitchener ar cuteza să s'atingă de Burgherii țării Capland, — dînsul va da glonț fiecărui ofițer englez, care a căzut prizonier în mâinile Burilor.

Astfel stau azi față în față cele două tabere dușmane, care de ani de zile se

răsboiesc în Africa-sudică. Ear' acest nou stadiu al războiului e semnul cruzimii celei mai înfiorătoare, al nesocotirii a ori-ce considerație umană; este o măcelărire din cele mai crude; lozinea domnirii necondiționate din vechime: *ochiu pentru ochiu, dînte pentru dînte!*

Și lumea civilizată de azi — privește încă tot indiferentă la acest tablou de groază și fiori?!

Noutăți

ARAD, 10 August n. 1901.

Ziarul nostru „Tribuna Popului” s'a mutat în strada Déák Ferencz Nr. 20.

Coloman Széll la Ischl. ministru-președintele Széll a sosit Lunăseara la Ischl. Trecând prin Viena el a conferit cu ministrul-președinte Koerber, ear Marți la amiază a fost primit de Majestatea Sa monarhul în Ischl. După amiază s'a dat un prânz la curte, participând și ministru-președinte Széll. Prin cercurile bine informate se vorbește că principala chestiune asupra căreia s'a hotărât la Ischl, este fixarea termenului alegerilor.

Statistica nobililor maghiari. Revista „Magyar Gazdák Szemléje” dă lista acelor persoane, care dela dualism încoace au primit titlul nobiliar. Sub contele Andrássy s'a dat la 47, sub Lonyai 8, sub Szilavy 15, sub Bitto 3, sub br. Wenckheim 2, sub Coloman Tisza 290, sub Szapary 55, sub Wekerle 40, sub Barffy 152, sub Széll deja 56 laofaltă 658.

Congregație ne-congregație După ordinul ministerial, șșpanul din Murăș-Oșorhei a convocat în adunare extraordinară, pe membrii congregației, pentru a delibera asupra chestiei, „manipulării fără regulă” a banilor orașului, Majoritatea însă a declarat că nu recunoaște de legală adunarea extraordinară, pentru că nu s'a ținut adunare ordinară tot anul; și nu va sta la adunare extraordinară până atunci, până-când lucrurile nu vor fi aranjate într'atâta, ca să se poată ținea adunare ordinară. Fără să intre în deliberare membrii au părăsit sala de ședințe.

Escadra rusă la Varna. Din Sofia se scria cu data 7 August că escadra rusă a sosit la Varna. Salve de tunuri au fost schimbate între escadră și vasul bulgar Nadejda. Pe cheu se aflau miniștri Caraveloif, Sarafoff și generalul Paprikoff cari au salutat pe vice-amiralul Halderbrand în numele Prințului Ferdinand și al guvernului.

Vice-amiralul a făcut apoi o vizită președintelui consiliului și mitropolitului Simion, s'a înapoiat apoi pe bordul vasului Sinope.

Orașul este decorat cu drapele rusești și bulgărești. O mare mulțime staționa pe cheu aclamând cu entuziasm pe vice-amiralul și pe ofițeri ruși.

Trăsniți sub pământ. În minele de cărbuni dela Lupeni (Hunedoara) s'a întâmplat mai zilele trecute că un lucrător a ajuns cu tirăcopul de sârma electrică ce se află în bolta coridorului scund și a fost omorât de curent. Alături au pățit-o în același chip lucrătorii Andrei Clopea, Ioan Minte, și Dumitru Juba, dintre cari cel din urmă a murit. Dupăce nenorociti au fost

transportați dela locul pierzării, a căzut jertfă în același chip al patrulei.

Ce să însemneze această culpabilă neglijență a exploatorilor, de a nu lua măsurile pentru a împiedeca atâtea nenorociri?

Ori „las” să moară, că sunt Valachi? În atențiunea celor-ce se cuvine!

Nenorocire pe drumul de fer. Pe linia Orade-Beiuș-Vasceșu, la stațiunea Dobrești a fost un accident cu șfirșit mortal. Un muncitor la bagaje, pe când vagoanele se adunau, ajunge între două vagoane, și prins între ele e strivit peste mijloc. În câteva minute nenorocitul a expirat. S'a pornit cercetare.

A la Rigo. Se vede că o slăbiciune pentru țigani începe să se lățească la secolul slab și frumos. Frumoasa fată a unui mare proprietar ungur din Papa, s'a îndrăgostit de țiganul din stat, care cânta din țimbal. De geaba indignarea, opoziția și amărăciunea părinților, căci fata nu s'a lăsat până nu și-l-a văzut bărbat pe țigan. Și ce mai aveau părinții de făcut, decât să dea tinerilor binecuvântarea!

Vin în fântână. Un agent de vinuri, acum câteva zile făcând drumul dela O-Becse la St.-Tămaș, oprindu-se surugiul să-și adape caii la fântâna unui han, surugiul își scoate o vadră de apă, ca să bea și el. Negustorul din trăsura îi spune să țină vadră că și el vrea să bea. Se dă jos, scoate din busunar o cutiuță din care presară puțin praf alb în vadră, și mestecă apa, apoi pofteste pe surugiul să bea. Aceasta se codește la început. Dar dând de gustul de „Schiler”, îi trage o porție sănătoasă. Apoi începe a chiui și chiamă pe stăpânul hanului, să vadă minunea, că are vin roșu în fântână. Vine gazda, se minunează, îi trage o dușcă, sucește mustața, și face niște ochi mari. Își chiamă toată casa, — și pe când călătorul ia drumul mai departe, ca bățând în palme vadră e golită. Fericiții cu „fântâna de vin” scot altă găleată, dar... e apă chioară...

Pe căți birtași n'o fi preocupat agentul voiașor!

Deshiderea solemnă a ospătării „La Șăraru” a proprietarului Iosif Nedici din Oravița-rom. va fi la 18 a curentei. Atragem atențiunea Românilor din acele părți asupra numelui ospătării, ce s'a zidit din nou în stil modern și în măsură de a concursa cu toate ospătăriile străine din localitate.

ULTIME ȘTIRI.

Războiul Anglo-Bur.

Londra, 8 August. Kitchener raportează din Pretoria că generalul bur De Willers și două companii de cavalerie s'au predat în Warmbath. De Willers a fost al doilea comandant al trupelor de sub conducerea lui Bayer.

Durban, 9 August. Kitchener a lansat o proclamație foarte severă, pentru a contribui la terminarea războiului.

Editor. Aurel Popovici Barcianu. Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

Invitare al abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe semestrul al II-lea 1901

la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:

Pe un an Cor. 20.—
Pe 1/2 an 10.—
Pe 1/4 an 5.—
Pe o lună 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

Foia de Duminecă:

Pe un an Cor. 4.—
Pe 1/2 an 2.—

Domnii abonenți sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anunit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lună la foia de zi. La cea de Duminecă însă numai cu începutul anului, sau semestrului (1 Iulie).

Este în interesul dlor abonenți, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonenți vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNEI POPORULUI“.

Istoria literaturii române în secolul al XVIII (1688—1821) de N. Iorga profesor la Universitatea din București, 2 volume 8° mare, se găsește de vânzare la Administrația „Tribunei Poporului“, cu prețul de 20 coroane.

Vol. I. are următorul cuprins:

Epoca lui Cantemir. Introducere. — Influența polonă și grecească. — Marile compilații de cronici. Cronicile lui N. Mavrocordat: N. Costin și Radu Popescu. Lucrări encomiastice și genealogice. — Istoriografia românească sub Mihai Racoviță. — Cronica lui Ioan Neculce. — Dimitrie Cantemir. — Literatura religioasă în epoca întâiu.

Epoca lui Chesarie de Bimnic.

Influențele ce se exercită asupra ei. Cultura contemporană. — Istoriografia în perioada a doua. — Literatura religioasă în perioada a doua.

Vol. II: Epoca lui Petru Maior.

Curențele și influențele. — Istoriografia cronicarilor în principate. — Școala de renovație a istoricilor din Ardeal. — Stuțiile asupra limbii: filologie din principate și din Ardeal. — Legăturile nouă culturale între Ardeal și principate. Istoricul de tranziție în acestea. — Literatura religioasă. — Influența apuseană în literatura beletristică și știință. Nouă genuri literare. — Triumful spiritului nou: Asachi și Lazăr.

Excursuri. Cronicile moldovene înainte de 1688. — O istorie românească a Crâiei Ungurești. — Cronicile muntene înainte de 1688. — Acățuitorii de condici.

„Biblioteca Noastră“. Au apărut de curând două broșuri: Nr. 38-39 legende și alte descrieri V. Alexandri, cu portretul autorului, — prețul 56 fleri; și Literatură Poporală, Nr. 42: culeasă din diferite colecțiuni, de E. Hodoș, — 28 fl.

Doritorii de a-și procura aceste prețioase publicațiuni și-le pot comanda direct dela dl E. Hodoș, profesor, Caransebeș.

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

I frumuseței!

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coștii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii. Netezește încrețiturile și ciupiturile de versat (bubac), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea tânără și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încrețiturile de pe obraji cu ajutorul masajului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurătenii de piele, ci și încrețiturile, ciupiturile de bubac și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîrețului.

Se poate și ziua întrebuița.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 50—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de ori-ce culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochinică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustaților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Reprezentant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economul & Co., M. Stolnescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gutori Földes Kelemez, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

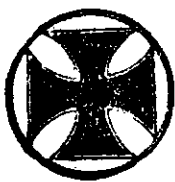
București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național.

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma podagră, ischias, udului în pat, influența, în somnia epilepsia circulația neregulată.

lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșurirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul

omenească binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele sfâștoare, ează pe de alta parte e cel mai bun scut contra imbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat sădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Cisul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

624 4—50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadasz 42. K
Colțul str. Kálmán.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 37—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de sestre și de rente.

Dealușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 a-1.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuielile de întabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 453 13—

Szűcs F. Vilmos

ARAD, F6-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă poștală.